

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Stridspunktet med Biskop Martensen; som, christeligt, afgjørende for det i Forveien, christeligt seet, mislige kirkelige Bestaaende

Citation: Kierkegaard, Søren: "Stridspunktet med Biskop Martensen; som, christeligt, afgjørende for det i Forveien, christeligt seet, mislige kirkelige Bestaaende", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 14*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010, s. 97. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-sbm-txt-shoot-id62dc6e8b-4359-47ce-ba88-5754edb55687.pdf> (tilgået 16. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 14

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden. [Læs CC0-erklæringen](#)

*** Stridspunktet med Biskop Martensen; som, christeligt, afgjørende for det i Forveien, christeligt seet, mislige kirkelige Bestaaende.**

D. 26. Jan.

S. Kierkegaard.

Stridspunktet er: fra Prædikestolen at fremstille Biskop Mynster som Sandhedsvidne, et af de rette Sandhedsvidner, en af den hellige Kjæde.

Det er Dette, der bestandigt maa holdes fast, dette Enhver, hvem Sagen for Alvor beskæftiger, hver evige Dag maa have indprentet sig, for at have kunnet holde det fast trods den Masse af Forvirrende, der i de forløbne Dage østes ud gennem Pressen.

Dette er Punktet – og det skal vise sig, at den nye Biskop ved saaledes at canonisere Biskop Mynster gjør hele det kirkelig Bestaaende, christeligt, til en fræk Uanstændighed.

Er nemlig Biskop Mynster et Sandhedsvidne, saa er – det kan selv den Blindeste see – enhver Præst i Landet et Sandhedsvidne; thi hvad der, æsthetisk, var Udmærket og Overordenligt hos Biskop Mynster, vedkommer slet ikke dette Spørgsmaal om at være Sandhedsvidne eller ikke at være Sandhedsvidne, et Spørgsmaal, der angaaer Charakteren, Livet, Existensen, og i den Henseende var Biskop Mynster aldeles ensartet med enhver anden Præst i Landet, der da ikke forsynder sig mod den borgerlige Retfærdighed. Altsaa enhver Præst i Landet er tillige Sandhedsvidne.

Men naar man holder den her i Landet almindelige Christendoms Forkyndelse, den officielle Christendoms Forkyndelse, betjent af kongelige Embedsmænd, Rangspersoner, hvis verdslige Carriere Forkyndelsen er, naar man holder denne Christendoms Forkyndelse ved Siden af det nye Testamente, ved Siden af hvad Jesus Christus (den Fattige, Fornedrede, Bespottede, Bespyttede) fordrer af »en Jesu Christi Discipel« (og en saadan skulde jo dog vel Præsten være ved at gjælde for Sandhedsvidne) ved Siden af hvad Jesus Christus fordrer, at forkynde Læren »for Intet«, at forkynde Læren i Armod, i Fornedrelse, i Forsagelse af Alt, i den mest ubetingede Uensartethed med denne Verden, i den største Fjernhed fra al Brug eller Hjælp af verdslig Magt osv.: saa sees kun altfor let, at den officielle Christendoms Forkyndelse sammenholdt med det nye Testamente ene kan (hvis den kan det) ene kan forsvares paa den Maade, som jeg i sin Tid antydede ved Pseudonymen Anti-Climacus, i hvilken Henseende dog, vel at bemærke, det Bestaaende hidtil Intet har ladet høre fra sig, ikke end i fjerneste Maade gjort Mine til at ville gjøre det kjendeligt, paa hvilken Afstand det forholder sig til det nye Testamentes Christendom og uden at kunne med Sandhed kaldes en Stræben i Retning af at komme det nye Testamentes Christendom nærmere.

Saasart det derimod er hørt: Præsten er tillige Sandhedsvidne, det, vi kalde Præst det er tillige at være Sandhedsvidne, i samme Øieblik er hele det kirkelige Bestaaende, christeligt, en fræk Uanstændighed. Det Bestaaende kan med denne Paastand ikke længer holdes som en yderligste Formildelse, der dog forholder sig til det nye Testamentes Christendom, men er et aabenlyst Affald fra det nye Testamentes Christendom, er, med den Paastand, christeligt, en fræk Uanstændighed, et Forsøg i Retning af at gjøre Nar af Gud, at gjøre Nar af ham, som forstod vi ikke, hvad det er han i sit Ord taler om, men naar han i sit Ord taler om at forkynde Læren for Intet, saa forstaae vi det saaledes, at Forkyndelsen naturligvis er Næringsvei, den sikkreste Vei til Brød og med jevnt voxende Avancement; naar han i sit Ord taler om at forkynde Ordet i Armod, saa forstaae vi derved Tusinder om Aaret i Gage; naar han i sit Ord taler om at forkynde Ordet i Fornedrelse, forstaae vi det om at gjøre Carriere, at blive Excellence; og ved Uensartethed med denne Verden forstaae vi at blive kongelig Embedsmand, Rangsperson; ved Afsky for Hjælp og Brug af verdslig Magt forstaae vi at betrygges ved og at gjøre Brug af verdslig Magt; ved Lidelse for Læren forstaae vi at bruge Politiet mod de Andre; og ved Forsagelse af Alt forstaae vi at faae Alt, de fineste Raffinemens, som Hedningen forgjæves har slikket sine Fingre efter – og tillige ere vi Sandhedsvidner.

Den høivelbaarne, høiærværdige Conferentsraad Biskop Martensen, – med hvem han end confererer, – forvandler ved at fremstille Biskop Mynster som Sandhedsvidne, en af den hellige Kjæde, hele det kirkelige Bestaaende til, christeligt, en fræk Uanstændighed. Ingen, der betænker, hvad Christendommen lærer, at han gaaer et Evighedens Ansvar imøde, en Dom (hvor Dommeren er den Fornedrede, Bespottede, Bespyttede, Korsfæstede, som lærte »følg mig efter«, »mit Rige er ikke af denne Verden«), et Regnskab, hvor Majestæts-Forbrydelser mod Christendommen just ere de Forbrydelser som sidst tilgives: Ingen, der betænker dette, kan tie til denne Biskop Martensens nye Lære om hvad der skal forstaaes ved et Sandhedsvidne, en af den hellige Kjæde – Ingen kan tie dertil, selv om (hvad forresten hverken gjør mig fra eller til) selv om jeg skulde blive den Eneste, der ikke taug; mig er det nok, at i Evigheden vil det være bemærket, at jeg har ikke tiet.

* *
*

Ikke formildet men skærpet gjentager jeg herved min Indsigelse; jeg vil hellere spille, svire, hore, stjæle, myrde end deltage i at gjøre Nar af Gud, hellere tilbringe min Dag paa Keglebaner, i Billardhuse, min Nat ved Hazard eller paa Maskerader end deltage i den Art Alvor, Biskop Martensen kalder christelig Alvor; ja jeg vil heller ganske ligefrem gjøre Nar af Gud, bestige et høit Sted, eller gaae ud i det Frie, hvor jeg er ene med ham, og der sige lige ud »Du er en daarlig Gud, ikke bedre værd end at man gjør Nar af Dig«, hellere det end at gjøre Nar af ham paa den Maade, at jeg høitideligt gjør mig hellig, at mit Liv er idel Iver og Nidkjærhed for Christendommen, dog vel at mærke saaledes, at det bestandigt - forbandede Tvetydighed! - »tillige« er min timelige og jordiske Profit, at mit Liv først og sidst er Begeistring for Lærens Forkyndelse, dog vel at mærke saaledes, at der er visse Ting, jeg helst baade først og sidst forbigaaer, og kommer Talen paa dem, at det saa er, som forstod jeg dem ikke, som forstod jeg ikke, hvad det er Gud taler om, at det han taler om er, for Læren at lide Sult og Tørst og Kulde og Nøgenhed og Fangenskab og Hudflettelse, at det er det han forstaaer ved at være Sandhedsvidne, og at, hvis jeg gyser tilbage for dette Vilkaar, og hellere ønskede en lysteligere Vei, hellere vilde, at det at forkynde Christendom maatte være som ethvert andet menneskeligt Arbeide, eller vel endog rigere paa Nydelse end de andre, at jeg saa, hvis dette lader sig gjøre, hvis jeg paa den Maade kan blive salig ligesom Sandhedsvidnet, at jeg skal takke min Gud til, og holde min forbandede Mund fra den Sladder om tillige at være Sandhedsvidne, og kan jeg endeligen ikke tvinge min Tunge, at jeg da i det mindste indskrænker mig til i Dagligstuen ved en Kop Thee med en Kone og nogle Vrøvle-Venner at tale saaledes, derimod dog vogter mig paa Prædikestolen.

Men fra Prædikestolen, altsaa for Gud, at fremstille Biskop Mynster som Sandhedsvidne, et af de rette Sandhedsvidner, en af den hellige Kjæde - for Gud, hvis Tilstedeværelse jo var sikkert ved i Bøn før Prædikenen at kalde ham tilstede; at fremstille ham (thi ogsaa dette er jo gjort) at fremstille ham - Gud i Himlene! - for Menigheden som Forbillede, for en christelig Menighed altsaa som christeligt Forbillede! Saa er da altsaa nu »Veien« bleven en anden, ikke den i det nye Testamente: i Fornedrelse, forhad, forladt, forfulgt, forbandet at lide i denne Verden, nei, Veien er: beundret, beklappet, bekrandset, bestjernet at gjøre glimrende Carriere! Og som »Veien« er bleven en anden, ja den modsatte, saa ogsaa Udlæggelsen af Bibelordet. Naar vi læse i det nye Testamente det Sted, som Biskop Martensen har brugt i Erindringstalen, Hebr. 13, 7 »kommer Eders Veiledere ihu... og naar I betragte Udgangen af deres Vandel, da efterfølger deres Tro«, da skal dette nu ikke mere forstaaes saaledes: betragter Udgangen af deres Vandel : seer at deres Liv, som var idel Forsagelse og idel Lidelse for Læren, bliver sig selv tro indtil det Sidste, ikke fortryder at have offret Alt, men ogsaa i Døden, maaskee i Martyriets Død bevarer Troens Frimodighed - saaledes skal det nu ikke mere forstaaes, nei, nu skal det forstaaes saaledes, som Biskop Martensen lærer: betragter Biskop Mynster, seer Udgangen af hans Vandel, betænker, han drev det til at blive Excellence, betragter Udgangen af hans Vandel, I veed jo selv, hvilke Forberedelser der gjøres til den mest pompeuse Begravelse: betragter dette - og følger saa ham efter, han er Veien, ikke Christus, der advarende siger: »hvad som er høit blandt Mennesker er en Vederstyggelighed for Gud« (Luc. 16,15).

Hvis jeg ikke husker feil, er der just i denne Tid etsteds her i Landet gennem Biskoppen klaget over, at en Kirke, upassende, er brugt til politisk Forsamling; sæt man et andetsteds fandt paa at bruge den til Bal: hvad var saa det mod under Navn af christelig Gudsdyrkelse at bruge Kirken til at gjøre Nar af Gud! Men det forstaaer sig, naar Biskoppen selv gjør det, kan man ikke klage derover pr. Biskoppen.

Og hvad mig angaaer, jeg agter virkelig heller ikke at klage til noget Menneske; jeg gjentager blot min Indsigelse. At jeg ikke vil blive forstaaet: jeg er forstaaet af Gud, og forstaaer mig selv; at jeg vil blive ilde lidt: er jo hvad det nye Testamente forudsiger; at jeg ikke vil trænge igennem: christeligt seires kun ved at ligge under!

Men naar det Forargelige er skeet, skal Forargelsen vækkes mod det, og man skal ikke beklage, at mit Skridt desto værre har vakt saa stor Forargelse, nei, det har snarere endnu ikke vakt Forargelse nok i Forhold til det Forargelige: fra Prædikestolen at fremstille Biskop Mynster som Sandhedsvidne, et af de rette Sandhedsvidner, en af den hellige Kjæde. »Blodet skal røres, Lidenskab sættes i Bevægelse«, om det gaaer ud over Operateuren hører saa blot med til Operationen. Efter mere end 40 Aars, med stor verdslig Klogskab betjente, Konst-Fortryllelse, kan der, naar ovenikjøbet Konst-Fortrylleren skal gjøres til Sandhedsvidne, der kan ikke fares med Lempe, med mindre man da vil opnaae selv med samt sin Indsigelse at forvandles til en lille Konst-Festlighed ind med i den gamle Fortryllelse.